

Streszczenie

Własność intelektualna nie spełnia warunków bycia dobrem ekonomicznym według Zasad Ekonomii Carla Mengera, a zatem nie może być wykorzystywana do rachunku ekonomicznego czy uczestniczyć w transakcjach rynkowych.

Rozdział I. Podstawy teoretyczne

Tezy:

- Dobro ekonomiczne wg Mengera wymaga rzadkości, użyteczności i możliwości zawłaszczenia.
- Własność prywatna jest warunkiem rachunku ekonomicznego.
- Wartość jest subiektywna, ale przedmiot musi posiadać „warunki dobra” obiektywnie.

Definicja Dobra i Dobra Ekonomicznego:

Jeśli rzecz ma stać się dobrem lub – innymi słowy – jeśli ma nabyć właściwości dobra, muszą wystąpić jednocześnie wszystkie cztery z poniższych warunków:

1. *Ludzka potrzeba.*
2. *Właściwości, które sprawiają, że rzecz może stać się przyczynowo zaspokojeniem potrzeby.*
3. *Wiedza na temat tego związku przyczynowego.*
4. *Dysponowanie tą rzeczą, wystarczające do wykorzystania jej w celu zaspokojenia potrzeby.*

[12]

Dobro przestaje być nim, gdy zanika ten związek z potrzebą lub gdy człowiek przestaje nim rozporządzać. Menger wyróżnia też, że dobra można podzielić na dobra niższego rzędu (konsumpcyjne, służące bezpośrednio do zaspokojenia potrzeb) oraz dobra wyższego rzędu (kapitałowe, które służą jako środki produkcji do wytwarzania dóbr niższego rzędu).

[1][2][3][9][11]

Dobro ekonomiczne według Mengera jest to dobro rzadkie, którego dostępna ilość nie zaspokaja wszystkich ludzkich potrzeb z nim związanych. Ekonomia zajmuje się właśnie tymi dobrami rzadkimi, które wymagają racjonalnego gospodarowania i porządkowania potrzeb, aby w pierwszej kolejności zaspokajać potrzeby najbardziej pilne lub dające największą satysfakcję. Miejsce danego dobra w łańcuchu zaspokajania potrzeb nadaje mu cechy dobra ekonomicznego.

[1][9][11]

Podsumowując:

- Dobro: element świata zewnętrznego z użytecznością do zaspokojenia potrzeb ludzkich, utrzymujący związek przyczynowy z tą satysfakcją.
- Dobro ekonomiczne: dobro rzadkie, wymagające gospodarczego zarządzania ze względu na ograniczoną ilość i konieczność porządkowania potrzeb według ważności.

Te definicje są oparte na prakseologicznym podejściu Mengera i uwzględniają subiektywne znaczenie dobra dla jednostki.

Sources

- [1] Carl Menger – Wikipedia, wolna encyklopedia https://pl.wikipedia.org/wiki/Carl_Menger
- [2] Carl Menger | Instytut Misesa <https://mises.pl/artukul/50>
- [3] [PDF] Aequalitas valoris w teorii wymiany Carla Mengera <https://journals.umcs.pl/h/article/download/6018/5094>
- [4] Subiektywna teoria wartości – Wikipedia, wolna encyklopedia https://pl.wikipedia.org/wiki/Subiektywna_teoria_warto%C5%9Bci
- [5] Carl Menger i początki rewolucji marginalistycznej - Głos Pokolenia <https://glospokolenia.pl/2020/09/carl-menger-i-poczatki-rewolucji-marginalistycznej/>
- [6] Austriacka Szkoła Ekonomii - Social.Estate <https://social.estate/austriacka-szkola-ekonomii/>
- [7] Twórcy rewolucji marginalistycznej nie używali terminu „użyteczność ... <https://www.obserwatorfinansowy.pl/tematyka/makroekonomia/trendy-gospodarcze/tworcy-rewolucji-marginalistycznej-nie-uzywali-terminu-uzytecznosc-krancowa/>
- [8] Rapka: Dług a powstanie pieniądza - Instytut Misesa <https://mises.pl/artukul/rapka-dlug-a-powstanie-pieniadza>
- [9] [PDF] Austriacka szkoła ekonomii i jej przedstawiciele - ojs tnkul <https://ojs.tnkul.pl/index.php/reiz/article/download/10204/10133/>
- [10] Carl Menger i początki rewolucji marginalistycznej cz. 2 <https://glospokolenia.pl/2020/09/carl-menger-i-poczatki-rewolucji-marginalistycznej-cz-2/>
- [11] [PDF] ekonomia - economics - Kandydat KUL <https://kandydat.kul.pl/wp-content/uploads/2024/08/Zal.-nr-2a.pdf>
- [12] Zasady Ekonomii – Carl Menger str. 54 Wydanie Pierwsze Fijorr Publishing

Dobra niematerialne wg. Carla Mengera:

Dobro niematerialne według Carla Mengera można rozumieć szerzej przez pryzmat jego teorii dóbr. Menger definiuje dobro jako element świata zewnętrznego zdolny do zaspokajania ludzkich potrzeb. Choć Menger sam nie używa terminu „dobro niematerialne” wprost, rozumienie dóbr w jego teorii obejmuje także dobra, które nie mają postaci materialnej, ale pełnią funkcję zaspokajania potrzeb i mają wartość wynikającą z ich użyteczności i związku z celami ludzkiego działania.

W ogólnym ujęciu, dobro niematerialne to wytwory ludzkiego umysłu, takie jak idee, pojęcia, utwory literackie, naukowe, artystyczne, wynalazki, znaki towarowe, wzory użytkowe i przemysłowe. Te dobra istnieją w świadomości człowieka i nie mają materialnej formy, ale są ważne z punktu widzenia wartości poznawczych, prawnych czy ekonomicznych. Ich istotą jest zdolność do zaspokajania potrzeb człowieka, choć nie w formie materialnej, lecz poprzez wartości niematerialne.

Menger podkreśla, że dobro jest czymś, co w procesie zaspokajania potrzeb może być traktowane jako środek służący celom człowieka. Dobra niematerialne mogą więc być zrozumiane jako dobra, które spełniają te wymogi, choć nie mają materialnej formy, są efektem ludzkiego działania i świadomości.

Podsumowując, dobro niematerialne według Mengera to takie dobro, które służy zaspokajaniu potrzeb ludzkich, ale nie posiada materialnej formy, będąc wytworem ludzkiego umysłu lub praw, jednak jego wartość jest istotna z perspektywy działania człowieka i jego celów.

[1][6][7][11]

Sources

[1] Dobra niematerialne - Słownik pojęć - mikroPorady.pl <https://mikroporady.pl/slownik-pojec/dobra-niematerialne>

[2] Dobra niematerialne - przykłady, definicja, prawa niematerialne <https://www.jwp.pl/faq/co-to-sa-dobra-niematerialne/>

[3] Słownik terminów - Urząd Patentowy RP <https://uprp.gov.pl/pl/slownik-terminow?nazwa=Dobro-niematerialne>

[4] Dobro niematerialne – Wikipedia, wolna encyklopedia https://pl.wikipedia.org/wiki/Dobro_niematerialne

[5] Czym są dobra niematerialne? - Mizzox <https://mizzox.com/baza-wiedzy/czym-sa-dobra-niematerialne/>

[6] [PDF] Aequalitas valoris w teorii wymiany Carla Mengera <https://journals.umcs.pl/h/article/download/6018/5094>

[7] Carl Menger | Instytut Misesa <https://mises.pl/arttykul/50>

[8] Jasiński: Bitcoin z perspektywy Mengera | Instytut Misesa <https://mises.pl/arttykul/jasinski-bitcoin-z-perspektywy-mengera>

[9] Ochrona i znaczenie praw na dobra niematerialne - WZR <https://wzr.pl/zarzadzanie-i-organizacja/ochrona-i-znaczenie-praw-na-dobra-niematerialne/>

[10] Carl Menger i początki rewolucji marginalistycznej - Głos Pokolenia <https://glospokolenia.pl/2020/09/carl-menger-i-poczatki-rewolucji-marginalistycznej/>

[11] Carl Menger – Wikipedia, wolna encyklopedia
https://pl.wikipedia.org/wiki/Carl_Menger

Definicja własności intelektualnej (WI):

Oto definicje własności intelektualnej przedstawiane przez naukowców z różnych dziedzin:

Definicje od ekonomistów

Ekonomiści traktują własność intelektualną jako szczególny rodzaj niematerialnych aktywów organizacji, które mają specjalny status prawny. Własność intelektualna wiąże się z procesami tworzenia, rozwijania i wykorzystywania wiedzy, doświadczeń i kompetencji, będąc wynikiem ludzkiej twórczości, kreatywności i przedsiębiorczości. Jest to zbiór praw quasi-własnościowych odnoszących się do dóbr intelektualnych jak wynalazki, patenty, znaki towarowe, utwory literackie, artystyczne i naukowe

[1][2]

Definicje od filozofów

Filozoficzne podejścia do własności intelektualnej często rozważają jej pochodzenie i charakter jako praw do niematerialnych dóbr tworzonych przez umysł człowieka. Libertarianie np. interpretują własność intelektualną jako prawo związane z indywidualną ideą i twórczością, które powstaje w wyniku połączenia pierwotnej własności do osoby (primordial property) i własności do indywidualnych pomysłów (primary property). Własność intelektualna jest zatem rozumiana jako prawo chroniące twórczą aktywność jednostki.

[3][4]

Definicje od prawników

Prawnicy definiują własność intelektualną jako zbiorcze pojęcie obejmujące wszelkie prawa odnoszące się do wytworów umysłu człowieka, takich jak dzieła literackie, artystyczne, naukowe, wynalazki techniczne, wzory przemysłowe, znaki towarowe, nazwy handlowe i inne oznaczenia handlowe chronione prawem. Prawo własności intelektualnej reguluje korzystanie z tych dóbr, dając ich twórcom i właścicielom prawo do wyłącznego ich używania oraz ochrony przed nieuczciwą konkurencją. Prawo to obejmuje m.in. prawo autorskie, prawa własności przemysłowej oraz prawa do baz danych i know-how.

[5][6][7][8]

Sources

[1] Własność intelektualna - cenne niematerialne aktywa organizacji <https://www.ementor.edu.pl/arttykul/index/numer/39/id/821>

- [2] [PDF] Ochrona własności intelektualnej - aspekty historyczne i ekonomiczne https://repozytorium.uwb.edu.pl/jspui/bitstream/11320/13091/1/H_Wnorowski_Ochro na_wlasnosci_intelektualnej.pdf
- [3] [PDF] LIBERTARIANSKIE KONCEPCJE WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ ... <https://apcz.umk.pl/SZNPiA/article/download/47535/42918/194434>
- [4] [PDF] Koncepcje własności intelektualnej. Problemy filozoficzno-prawne. https://wpia.uwm.edu.pl/sites/default/files/u12/streszczeni_jezyk_polski.pdf
- [5] Słownik terminów - Urząd Patentowy RP <https://uprp.gov.pl/pl/slownik-terminow?nazwa=W%C5%82asno%C5%9B%C4%87-intelektualna>
- [6] Własność intelektualna – Wikipedia, wolna encyklopedia <https://pl.wikipedia.org/wiki/W%C5%82asno%C5%9B%C4%87-intelektualna>
- [7] Prawo własności intelektualnej – Wikipedia, wolna encyklopedia https://pl.wikipedia.org/wiki/Prawo_w%C5%82asno%C5%9Bci_intelektualnej
- [8] Co obejmuje prawo własności intelektualnej? - Kancelaria KHM <https://kancelariakhm.pl/prawo-wlasnosci-intelektualnej/>
- [9] Rodzaje własności intelektualnej - CTTW UW <https://cttw.uw.edu.pl/dla-naukowca/rodzaje-wlasnosci-intelektualnej>
- [10] Własność intelektualna - Legalna Kultura <https://legalnakultura.pl/pl/prawo-w-kulturze/b-przewodnik-b-po-prawie-autorskim/wlasnosc-intelektualna>
- [11] Własność intelektualna - Encyklopedia Zarządzania <https://mfiles.pl/pl/index.php/W%C5%82asno%C5%9B%C4%87-intelektualna>
- [12] Co to jest własność intelektualna? - Adwokat Poznań <https://adwokat-sepiolo.pl/aktualnosci/co-to-jest-wlasnosc-intelektualna/>
- [13] [PDF] WŁASNOŚĆ INTELEKTUALNA JAKO KLUCZOWY ZASÓB ... <https://przegladorganizacji.pl/plik/5f71c34380926/po.2020.05.02.pdf>
- [14] Własność intelektualna. Jak ją chronić? Komentarz dra hab. Adriana ... <https://www.umcs.pl/pl/aktualnosci,22222,wlasnosc-intelektualna-jak-ja-chronic-komentarz-dra-hab-adriana-nieweglowskiego-prof-uczelni,116127.htm>
- [15] Własność intelektualna. Jak ją chronić? Komentarz dra hab. Adriana ... <https://www.umcs.pl/pl/wszystkie-aktualnosci,23641,wlasnosc-intelektualna-jak-ja-chronic-komentarz-dra-hab-adriana-nieweglowskiego-prof-uczelni,115901.htm>
- [16] Własność intelektualna ma znaczenie dla jej interesów ... <https://aomb.pl/blog/wlasnosc-intelektualna-ma-znaczenie-dla-jej-interesow-ekonomicznych/>
- [17] Pojęcie spraw własności intelektualnej. Wybrane zagadnienia <https://repozytorium.uwb.edu.pl/jspui/handle/11320/12942>
- [18] [PDF] Krótki kurs własności intelektualnej <http://archiwum.pwsz.krosno.pl/gfx/pwszkrosno/userfiles/golabek.bartosz/translatoryk-a/krotki-kurs-wlasnosci-intelektualnej-podrecznik.pdf>
- [19] [PDF] Rozdział 1. Pojęcie własności przemysłowej - Księgarnia.beck.pl https://www.ksiegarnia.beck.pl/media/product_custom_files/1/2/12425-prawo-wlasnosci-przemyslowej-system-prawa-handlowego-tom-3-jakub-kepinski-darmowy-fragment.pdf
- [20] Własność intelektualna, przemysłowa i handlowa <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/pl/sheet/36/wlasnosc-intelektualna-przemyslowa-i-handlowa>

Czy WI jest zatem może być dobrem i/lub dobrem ekonomicznym.

Własność intelektualna (WI) jak najbardziej może być dobrem, jeśli będzie spełniała cztery warunki dobra. Jednocześnie nie może być dobrem ekonomicznym, ponieważ nie jest “dobrem rzadkim”.

Dla wyjaśnienia tego stwierdzenia skorzystajmy ze starodawnego przykładu własności intelektualnej:

Portugalczycy odegrali kluczową rolę w odkryciu Japonii i nawiązaniu pierwszych kontaktów z Chinami i Japonią przed innymi Europejczykami w XVI wieku. W 1542 roku portugalski żeglarz Fernando Mendes Pinto, będący awanturnikiem, przypadkowo dotarł do Japonii podczas podróży do Makau. Ten przypadek zapoczątkował kontakty europejskie z Japonią, gdzie Portugalczycy wprowadzili broń palną i ewangelizację przez jezuitów. Informacja o Japonii długo pozostawała tajemnicą, a Portugalczycy starali się utrzymać swoje pozycje handlowe i strategiczne w Azji, na czym oparli swoje mapy i nawigację.

Portugalczycy byli pionierami w opracowywaniu map i tras morskich do Chin i Japonii, co dawało im przewagę nad innymi Europejczykami. Ich tajemnica polegała na utrzymywaniu informacji o lokalizacjach i trasach dla siebie, a informacja o miejscach docelowych była starannie kontrolowana. Portugalczycy rozpoczęli działalność handlową i misyjną, co umożliwiło im dominację w kontaktach z tymi krajami przez długi czas.

Podsumowując, tajemnica Portugalczyków dotycząca map dotarcia do Chin i Japonii opierała się na kontrolowaniu i chronieniu informacji o trasach i lokalizacjach, co zapewniało im monopol i przewagę w handlu oraz kontaktach z azjatyckimi krajami długo przed innymi narodami europejskimi

[1][2][5].

Sources

[1] Jak Europa odkrywała Japonię? | CiekawostkiHistoryczne.pl
<https://ciekawostkihistoryczne.pl/2024/02/27/jak-europa-odkrywala-japonie/>

[2] Czy Portugalczycy poinformowali Japończyków o istnieniu Ameryki ...
https://www.reddit.com/r/AskHistorians/comments/1b2ovl2/did_the_portuguese_tell_the_japanese_about_the/?tl=pl

[3] Japonia – Wikipedia, wolna encyklopedia <https://pl.wikipedia.org/wiki/Japonia>

[4] [PDF] Zrozumieć Holokaust - Auschwitz-Birkenau
https://www.auschwitz.org/gfx/auschwitz/userfiles/auschwitz/edukacja/zrozumiec_holokaust-ksiazka_pomocnicza.pdf

[5] Japońska Kuchnia - smaki, kultura i tradycji Japonii. Co warto zjeść?
<https://planetescape.pl/blog/japonska-kuchnia-smaki-japonii-co-warto-zjesc/>

[6] [PDF] ETYKIETA BIZNESU W KONTAKTACH MIĘDZYNARODOWYCH
<https://www.wfr.org.pl/wp-content/uploads/2020/02/Etykieta-biznesu-w-kontaktach-mi%C4%99dzynarodowych.pdf>

- [7] Kiedy Chiny i Japonia dowiedziały się o „Nowym Świecie”? - Reddit https://www.reddit.com/r/AskHistory/comments/1d8ta6i/when_did_china_and_japan_find_out_about_the_new/?tl=pl
- [8] Szczegółowa, opisana mapa Chin z 1936 roku (przed II wojną ... https://www.reddit.com/r/Maps/comments/173j7i7/detailed_labeled_map_of_china_in_1936_before_the/?tl=pl
- [9] Japonia. Kraj możliwości. Oblicza świata Zofia Jurczak <https://bezdroza.pl/ksiazki/japonia-kraj-mozliwosci-oblicza-swiata-zofia-jurczak,bejapo.htm>
- [10] [PDF] Rosnące znaczenie Chin na arenie - UMCS <https://www.umcs.pl/pl/szukaj-redirect,59861.html>

Możemy zatem stwierdzić, że ukrywanie mapy dotarcia do Japonii przed pozostałymi marynarkami było ich “Własnością Intelektualną”. Informacja ta (sekret) była pilnie strzeżona ale w skutek konieczności dzielenia się tym sekretem z innymi kapitanami portugalskimi utrzymanie sekretu stawało się co raz trudniejsze.

Im więcej osób wie o tajemnicy, tym trudniej ją zachować w sekrecie. Kapitanowie wymieniali się między sobą mapami, kopiując je. Proszę zauważyć, że w tym przypadku dobrem ekonomicznym stawała się mapa (fizyczny nośnik), która zawierała własność intelektualną (trasę do Japonii).

Fizyczny nośnik często był szyfrowany albo niszczony w przypadku próby zdobycia, tak istotna była zawarta w nim informacja.

Monopol Portugalczyków na trasę do Chin i Japonii został przełamany głównie przez Holendrów na początku XVII wieku. Holenderska Kompania Wschodnioindyjska (VOC), założona w 1602 roku, zorganizowała pierwszą ekspedycję handlową do Azji pod przewodnictwem Cornelisa de Houtmana, która miała na celu przełamanie portugalskiej dominacji handlowej w regionie.

Holendrzy stosowali różnorodne metody, aby odebrać Portugalczykom kontrolę nad kluczowymi punktami handlowymi. Atakowali kolonie i placówki handlowe Portugalii, takie jak Malakka (zdobyta w 1641 roku), oraz próbowali przejąć kontrolę nad portami w rejonie Morza Południowochińskiego i wyspach korzennych wokół Nowej Gwinei. Dzięki temu zdobyli strategiczne bazy, m.in. w Batavii (obecna Dżakarta), skąd prowadzili handel. Mimo że Portugalczycy utrzymywali jeszcze Makau i niektóre inne miejsca, Holendrzy zdobyli kontrolę nad handlem z Japonią i częściowo z Chinami.

Dodatkowo Holendrzy wykorzystywali przewagę militarną i morską, a także tworzyli sojusze strategiczne z lokalnymi potęgami, by skutecznie konkurować z Portugalczykami. W ten sposób, poprzez flotę handlową i militarną, jak również zakładanie własnych faktorii i kolonii, Holenderska Kompania Wschodnioindyjska z czasem przełamała portugalski monopol i ustanowiła własne wpływy w Azji Południowo-Wschodniej, Chinach i Japonii

[1][2][6].

Sources

- [1] Wojna holendersko-portugalska 1598-1663 - piraci
https://treasureisland.refy.pl/wiki_wand/dutch-portuguese_war.htm
- [2] Cornelis de Houtman – Wikipedia, wolna encyklopedia
https://pl.wikipedia.org/wiki/Cornelis_de_Houtman
- [3] Historia portugalskiej morskiej ekspansji.
<https://tunezjamojemiejscenaziemi.pl/historia-portugalskiej-morskiej-ekspansji/>
- [4] [PDF] determinanty - Uniwersyteckie Czasopisma Naukowe UG
<https://czasopisma.bg.ug.edu.pl/index.php/cywilizacja/article/download/9300/8276/13160>
- [5] Republika Zjednoczonych Prowincji, nowożytnie Niderlandy ...
<https://twojahistoria.pl/2017/12/07/to-bylo-najbogatsze-panstw-europy-zapomniane-imperium-kolonialne-ktorego-historia-daje-do-myslenia/>
- [6] Holenderska Kompania Wschodnioindyjska - Wikipedia
https://pl.wikipedia.org/wiki/Holenderska_Kompania_Wschodnioindyjska
- [7] [PDF] Rola i miejsce Afryki w angielskim handlu zewnętrznym (i ...
https://dspace.uni.lodz.pl/bitstream/handle/11089/42809/43-72_Robak.pdf?sequence=2&isAllowed=y
- [8] Holenderska Kompania Wschodnioindyjska - handel i armia
<https://www.youtube.com/watch?v=L41rOqMMYNE>
- [9] [PDF] PRZEŁOMOWE MOMENTY W NOWOCZESNEJ HISTORII ...
http://delibra.bg.polsl.pl/Content/31220/BCPS_34985_1947_Przelomowe-momenty-w.pdf
- [10] Zapomniany epizod historii świata. Holendrzy przegrywają w ...
<https://www.youtube.com/watch?v=zGwt4kiMdYo>

W tym przypadku jeśli by się Holendrom udało pozyskać mapy, prawdopodobnie znacznie niższym kosztem mogliby przełamać monopol Portugalii. I tutaj pojawia się główne niezrozumienie pomiędzy dobrem ekonomicznym a dobrem nieekonomicznym ograniczonym przez monopol.

W momencie, gdyby tylko jeden Holenderski szpieg byłby w stanie nabyć mapę dotarcia do Chin i Japonii i dostarczył do swojego władcy, - mapa została by natychmiast zreplikowana odpowiednią ilość razy, by wyposażyć w nią wszystkie udające się w tym kierunku okręty. Mimo że zmonopolizowane dobro może być kosztowne, albo wręcz niedostępne za żadną cenę, to ostatecznie na wolnym rynku monopol jest łamany poprzez alternatywne rozwiązania. W tym przypadku:

- Samodzielne odkrycie trasy.
- Wykupienie, kradzież tajemnicy.
- Znalezienie alternatywnego rozwiązania zaspokajającego tą samą potrzebę.

Jak tylko monopol na tą trasę upadł, informacja ta natychmiast przestała być sprzedawalna, ponieważ przestała być “dobrem rzadkim”.

Zatem “rzadkość” dobra w kontekście wartości intelektualnej może występować na trzy sposoby:

1. Rzadkość nośnika, zawierającego daną idee
2. Monopolistyczne ograniczenie dostępu do samej idei – utrzymywanie jej w sekrecie
3. Monopolistyczne ograniczanie dostępu do idei poprzez systemy patentów, licencji etc. – nowoczesne rozwiązania sztucznego tworzenia rzadkości.

Zacznijmy od trzeciego punktu. Absurd ten przypomina to tytuł książki świętej pamięci Krzysztofa Habicha "Powietrze na kartki". Tym trafniejsza jest metafora "największego aferzysty III RP" (co w państwie z dykty i kartonu powinno być uznawane za poważny komplement), gdyż powietrze, będąc niezbędnym dla naszego życia dobrem też nie jest dobrem ekonomicznym, ponieważ w normalnych warunkach nie jest dobrem rzadkim. Powstanie monopolu, który obrabuje całą planetę z powietrza (albo zatruje całe powietrze prócz jakiejś części) spowoduje zmianę dobra, jakim jest powietrze w dobro rzadkie... i dojdziemy do wyżej wymienionego tytułu. Jak jednak warto zauważyć, tworzenie takiego monopolu jest zwykłym draństwem. Nie mylmy draństwa z zasadami ekonomii.

Sources

[1] <https://www.polityka.pl/tygodnikpolityka/rynek/1548229,1,krzysztof-habich--najwiekszy-aferzysta-iii-rp.read>

Drugi punkt, z kolei, jest naturalnym sposobem ochrony własności intelektualnej (tajemnicy). Wart jednak zauważyć, że ponownie, dana tajemnica (własność intelektualna) nie jest dobrem rzadkim w gronie osób, które już tajemnicę poznały. Zatem cała Portugalia, mimo że strzeże tajemnicy dotarcia do Chin i Japonii przed innymi mocarstwami, nie jest po prostu zainteresowana handlowaniem tą informacją. Czyli utrzymuje swój pomysł w ścisłej tajemnicy. Żeby móc czerpać zyski ze swojej tajemnicy (WI), musi informacją tą się dzielić w sposób bardzo ostrożny i rozważny – w ten sposób ponosi dodatkowe koszty związane z ukrywaniem swojej tajemnicy.

I tutaj mamy dylemat... Tajemnica dotarcia do Chin jest dla Holendrów warta tyle ile odkrycie samodzielne odkrycie tego szlaku. W rzeczywistości z każdym kolejnym rokiem poszukiwań wartość tej informacji maleje, ponieważ co raz mniej pozostaje możliwości do przetestowania, kiedy już wiemy, że odkrycie jest możliwe.

Zatem tutaj staje się istotnym gra rynkowa kiedy Portugalia ma sprzedać Holandii informację, wiedząc, że i tak zostanie ona odkryta, a jak tylko zostanie odkryta – przestanie być rzadka również w Holandii i przestanie tam być dobrem ekonomicznym.

Artykuł "Filozofia nauki: Jak nauka wpływa na nasze postrzeganie rzeczywistości?" na tarnus.pl, który tłumaczy, że filozofia nauki rozwija zrozumienie, jak nauka kształtuje nasze przekonania i wpływa na rozwój wiedzy, a także jak poznanie i informacja o możliwościach poznania przyspiesza proces naukowy i rozwój wiedzy

[1].

Sources

[1] Filozofia nauki: Jak nauka wpływa na nasze postrzeganie ... <https://tarnus.pl/filozofia-nauki-jak-nauka-wplywa-na-nasze-postrzeganie-rzeczywistosci/>

Idealną strategią na zachowanie tajemnicy Portugalczyków było by udawanie, że szlak nie istnieje. By skutecznie to udawać trzeba było by ponosić następujące koszty: trzymać w tajemnicy istnienie szlaku (WI1), trzymać w tajemnicy detale samego szlaku (WI2).

Odkrycie WI1 powoduje przyspieszenie odkrycia WI2. Utrzymanie WI1 w tajemnicy jest bardzo kosztowne, utrzymanie WI2 w tajemnicy jest nadal bardzo kosztowne, ale tańsze

od WI1. Koszt utrzymywania tajemnicy ponosi monopolista. Koszt tutaj można podzielić na koszt technicznego utrzymania tajemnicy, ale także utraconych korzyści w postaci: tańszego korzystania z tajemnicy, gdyby była jawna; wszelkie zaszczyty związane z przynależnością odkrycia.

Na ten drugi punkt często powołują się intelektualiści mówiąc o WI. Czyli nie o samej własności posiadania i kontrolowania kto ma prawo używać daną ideę, tylko przypisania zaszczytów i nieprzekręcania nazwiska.

Ostatni punkt, to koszt kopiowania pomysłu i przed wymyśleniem prasy drukarskiej to był bardzo istotny koszt propagowania idei. Obecnie kiedy przesyłamy do siebie nawzajem Gigabajty informacji skopiowanie 276 bajtów informacji/idei w postaci: “ ‘Własność intelektualna’ nie jest własnością, ponieważ idea/pomysł objęty ‘własnością’ nie jest dobrem rzadkim, a zatem nie może być dobrem ekonomicznym, nie podlega działaniom rynku i nie może być czyjąś własnością. Tak jak nie możecie krzyczeć, że oddycham Waszym powietrzem.” (Wyjątkiem tu jest sytuacja, gdy na 17m głębokości pod wodą, przyssałem się do Waszej butli z tlenem) jest kosztem pomijalnym, nawet wysiłek obliczania tego kosztu będzie niewspółmiernie większy niż sam ten koszt.

Zatem realnym powodem powstawania rzadkości pomysłów jest brak samych pomysłów, albo ich utajanie. Co często może być postrzegane jako tożsame... gdyż wystarczająco skryty intelektualista może uchodzić za zwyczajnego idiotę.

Brak naturalnych barier dostępu oznacza, że „własność” intelektualna musi być sztucznie stworzona przez państwo i może być czczona w poszczególnych państwach i olewana w pozostałych, dzięki czemu zawdzięczają swój rozwój Chiny, które odkryły bzdurność WI i skorzystały z tego odkrycia.

Tak, tutaj muszę się przyznać, że nie jestem pierwszą osobą, która wpadła na pomysł że WI jest tak naprawdę OWI (o czym później). Tutaj należy oddać szacunek twórcom: Napster i The Pirat Bay oraz Edwardowi Snowdenowi, którzy czuli, że coś z OWI jest nie tak...

Od tego momentu, by być zgodnym z zasadami ekonomii pozwolę sobie wprowadzić termin “oszukańczej własności intelektualnej” (OWI). Sprawa dotyczy wszystkich hipokrytów kroszystających z własności intelektualnej, którzy chcą korzystać z prawa tajemnicy nie ponosząc kosztów jej zachowania... czyli szalenców biegających po Polach Mokotowski z krzykiem “przestań oddychać moim powietrzem, albo płać!”... Tu przychodzi na myśl słynna Krakowska opłata klimatyczna.

Oплата klimatyczna w Krakowie była opłatą pobieraną od turystów za każdą dobę pobytu i wynosiła około 2 zł dziennie od osoby. W 2016 roku została ona zniesiona, ponieważ nowe przepisy lokalne wymagały, aby miasta pobierające taką opłatę spełniały kryterium czystości powietrza. Kraków, mając poważny problem ze smogiem i wysokim zanieczyszczeniem powietrza, nie spełniał tego warunku, co spowodowało konieczność rezygnacji z pobierania opłaty klimatycznej od turystów. W 2014 roku opłata przyniosła miastu 1,8 mln zł, ale od 1 stycznia 2016 roku obowiązywał zakaz jej pobierania, co było efektem zmian w prawie oraz problemów smogowych w tym mieście.

Smog w Krakowie stał się bardzo widoczny i mierzony dzięki licznym badaniom jakości powietrza. Głównymi źródłami smogu były emisje z pieców na paliwa stałe (węgiel i drewno) oraz ruch samochodowy. Wprowadzenie zakazu spalania węgla i drewna w domowych urządzeniach oraz likwidacja około 30 tysięcy palenisk znacząco poprawiły jakość powietrza. Jednak smog i zanieczyszczenia nadal pozostawały wyzwaniem, zwłaszcza ze względu na samochody, które odpowiadały za około 70% dwutlenku azotu w powietrzu Krakowa.

Podsumowując, opłatę klimatyczną w Krakowie zniesiono ze względu na nieosiągnięcie wymaganego standardu czystości powietrza, a smog został dokładnie zidentyfikowany i zmierzony dzięki pomiarom i badaniom wskazującym na wpływ spalania paliw stałych i ruchu drogowego na jakość powietrza w mieście

[2][5][4][9][10].

Sources

[1] SCT w pytaniach i odpowiedziach – przygotuj się do nowych zasad <https://ztp.krakow.pl/wszystkie-aktualnosci/sct/sct-w-pytaniach-i-odpowiedziach-przygotuj-sie-do-nowych-zasad.html>

[2] Małopolska. Opłaty klimatyczne za szkodliwy smog? | Kraków Nasze ... <https://krakow.naszemiasto.pl/malopolska-oplaty-klimatyczne-za-szkodliwy-smog/ar/c1-3581992>

[3] Strefa Czystego Transportu w Krakowie przyjęta w głosowaniu Rady ... <https://krakowskialarmsmogowy.pl/2025/06/12/strefa-czystego-transportu-w-krakowie-przyjeta-w-glosowaniu-rady-miasta/>

[4] Kraków nie jest już stolicą smogu. Historyczna poprawa jakości ... <https://www.teraz-srodowisko.pl/aktualnosci/krakow-nie-jest-juz-stolica-smogu-historyczna-poprawa-jakosci-powietrza-15034.html>

[5] Orzeczenia WSA: Zanieczyszczenie powietrza i opłata klimatyczna <https://wszystkooemisjach.pl/343/zanieczyszczenie-powietrza-i-oplata-klimatyczna>

[6] Antysmogowa uchwała, która nam szkodzi - okiem inżyniera ... <https://www.youtube.com/watch?v=CbSS3yrcy1I>

[7] Od stycznia turyści opłaty klimatycznej w Krakowie nie zapłacą <https://tvn24.pl/krakow/od-stycznia-turysci-oplaty-klimatycznej-w-krakowie-nie-zaplaca-ra597758-ls3319018>

[8] Smog - wielki problem Krakowa - YouTube https://www.youtube.com/watch?v=jZQSwZyBc_Y

[9] Smog a opłata klimatyczna - TVN24 Biznes <https://tvn24.pl/biznes/z-kraju/smog-a-oplata-klimatyczna-ra706580-ls4478418>

[10] Co przyczynia się do występowania smogu w Krakowie? https://krakow.pl/aktualnosci/262180,26,komunikat,co_przyczynia_sie_do_wystepowania_smogu_w_krakowie_.html

Co na to głos krytyki?

Zwolennicy OWI twierdzą, że idee są rzadkie w sensie twórczości ludzkiej i wymagają ochrony, aby bodźcować innowatorów.

Teza: "Zwolennicy własności intelektualnej twierdzą, że idee są rzadkie w sensie twórczości ludzkiej i wymagają ochrony, aby bodźcować innowatorów" odnosi się do argumentów wspierających sensowność ochrony własności intelektualnej jako sposobu na zachęcanie do innowacji i twórczości.

Choć nie udało się znaleźć dokładnego cytatu w takiej formie, to temat ten jest szeroko omawiany w literaturze prawniczej i filozoficznej dotyczącej własności intelektualnej. Własność intelektualna obejmuje prawa do utworów o nowatorskim i unikatowym charakterze, a ochrona tych praw ma na celu stymulowanie twórczości i innowacji przez zapewnienie wynagrodzenia i kontroli nad dziełami.

W opracowaniach takich jak "Własność intelektualna - Baza Legalnych Źródeł" czy literaturze prawnej podkreśla się, że ochronie podlegają dzieła twórcze, które są unikalne i powstałe w wyniku ludzkiej działalności, a prawo to ma także funkcję motywacyjną dla twórców i innowatorów. Idea, jako abstrakcyjny pomysł, sama w sobie nie jest objęta ochroną, ale konkretna twórcza ekspresja idei już tak

[5][4][2]

Sources

[1] Cytat czy naruszenie praw autorskich? - Legalna Kultura <https://www.legalnakultura.pl/pl/prawo-w-kulturze/prawo-w-praktyce/news/2986,cytat-czy-naruszenie-praw-autorskich>

[2] Prawo autorskie - dozwolony użytek utworu, cytat i inspiracja <https://lexedu.pl/aktualnosci/prawo-autorskie-monopol-autorski-a-korzystanie-z-cudzej-tworczosci/>

[3] [PDF] Cytat w utworach naukowych https://fulbright.edu.pl/wp-content/uploads/2020/02/P1_p3_Wojciech-Macha%C5%82a_Cytat-w-utworach-naukowych.pdf

[4] prawo autorskie, prawo cytatu i korzystanie z utworu bez zgody twórcy. <https://rpms.pl/ochrona-wlasnosci-intelektualnej-a-content-marketing-prawo-autorskie-prawo-cytatu-i-korzystanie-z-utworu-bez-zgody-tworcy/>

[5] Własność intelektualna - Baza Legalnych Źródeł <https://bazalegalnychzrodel.pl/przewodnik-po-prawie-autorskim/wlasnosc-intelektualna/>

- [6] Cytaty z tagiem własność+intelektualna | Lubimyczytać.pl
<https://lubimyczytac.pl/cytaty/t/w%C5%82asno%C5%9B%C4%87+intelektualna>
- [7] [PDF] Podstawowe zagadnienia z zakresu własności intelektualnej dla ...
<https://uprp.gov.pl/sites/default/files/2023-03/W%C5%82asno%C5%9B%C4%87%20intelektualna.%20Podstawowe%20zagadnienia%20z%20zakresu%20w%C5%82asno%C5%9Bci%20intelektualnej%20dla%20nauczycieli.pdf>
- [8] [PDF] Ochrona własności intelektualnej - Ryszard Szarfenberg
http://rszarf.ips.uw.edu.pl/apub/OWI_RSz.pdf
- [9] Książki, własność intelektualna i prawo autorskie - BGPW blog
<https://bgpw.wordpress.com/2021/04/23/ksiazki-wlasnosc-intelektualna-i-prawo-autorskie/>

Odpowiedź na to jest bardzo prosta. “Bodźcowanie innowatorów” to jest zwykła stymulacja podaży w kontekście ekonomicznym i prowadzi do tych samych efektów.

Rozdział II. Geneza i legitymizacja własności intelektualnej

Sprzeczeki dot. tej tezy pozostawiłem AI i po dobrych uzupełnieniach, wygląda to następująco:

Locke

“jeśli ktoś zmiesza swoją pracę z „ideą”, powinien mieć do niej prawo.”

Dla Locke’a praca jest tym, co wyróżnia i odróżnia dany przedmiot lub ideę od dóbr wspólnych, dając prawo do dysponowania nimi. Jednak ochrona ta ma swoje granice – według Locke’a własność nie może pozbawić innych dostępu do “nie gorszych dóbr wspólnych” (czyli nie powinna szkodzić możliwości korzystania z zasobów przez innych).

Praca w tym przypadku staje się tym rzadkim elementem, który w połączeniu z OWI tworzy dobro ekonomiczne. Gruby Tony (wprowadzony przez Nassim Nicholas Taleb, dalej NNT) by zapewne powiedział coś w stylu: “Nie ważne jaki masz pomysł, ważne, czy coś z nim zrobisz”.

Kant/Hegel

“dzieło to ekspresja osobowości autora, więc należy mu się uznanie i kontrola.”

Ekspresja osobowości nie wymaga monopolu ekonomicznego — wystarczy uznanie autorstwa. W tym celu zamierzam przed “ujawnieniem” tej pracy podpisać ją cyfrowo i opublikować w Internecie, by po dacie podpisu można było zidentyfikować “kiedy” na to wpadłem i czy byłem pierwszy 😊

Utilitaryści

“OWI maksymalizuje dobro wspólne, bo tworzy zachęty do twórczości.”

Jak już zauważyliśmy wcześniej, stymulowania tak popytu, jak podaży nie ma najmniejszego sensu. Rynek nie potrzebuje zachęty by działać. Dodam też, że twórczość

całkiem dobrze sobie radziła też przed pojawieniem się prawa patentowego i znienawidzonego przez restauratorów ZAiKSU.

Restauratorzy nienawidzą ZAIKS z kilku głównych powodów:

- Wysokie opłaty: ZAIKS nakłada obowiązek płacenia wielu restauratorom opłat za odtwarzanie muzyki w lokalach, czy to na żywo, czy z nagrań, niezależnie od wielkości lokalu lub liczby gości. Często opłaty są postrzegane jako zbyt wysokie i nieadekwatne do rzeczywistego wykorzystania muzyki.

- Kontrole i kary: ZAIKS organizuje kontrole lokali pod kątem legalności korzystania z utworów chronionych prawem autorskim, a w przypadku naruszeń nakłada kary i żąda zapłat za minione okresy. Metody te bywają oceniane jako agresywne lub nieproporcjonalne, co wywołuje konflikt ze środowiskiem restauracyjnym.

- Podejrzenia nadużyć i niejasności: Są podejrzenia, że rozliczenia ZAIKS nie zawsze są przejrzyste lub sprawiedliwe, a pieniądze z opłat nie trafiają bezpośrednio do twórców, lecz są zagospodarowywane wewnątrz organizacji. To rodzi brak zaufania wśród przedsiębiorców.

- Brak różnicowania branżowego: ZAIKS żąda opłat nawet od małych lokali, fryzjerów czy sklepów, co uważane jest za niezrozumiałe i obciążające dla małych firm. Sytuacje te znalazły odbicie w kilku głośnych sprawach sądowych i medialnych.

Podsumowując, restauratorzy i inni przedsiębiorcy nierzadko postrzegają ZAIKS jako organizację nakładającą wysokie, często nieproporcjonalne opłaty, stosującą surowe i czasem kontrowersyjne metody egzekwowania praw autorskich, co generuje ich silne niezadowolenie i konfliktowe relacje z tą instytucją.

[1][3][4]

Sources

[1] ZAiKS pod lupą prokuratury: podejrzenie oszustwa <https://www.horecabc.pl/zaiks-pod-lupa-prokuratury-podejrzenie-oszustwa/>

[2] ZAiKS domaga się od CDA zapłaty 11 mln zł. Spółka odpowiada, że ... https://www.press.pl/tresc/85067,zaiks-domaga-sie-od-cda-zaplaty-11-mln-zl_-spolka-odpowiada_ze-to-szantaz

[3] Konflikt Józefa Eliasza z ZAiKS-em. Co stało się podczas kontroli w ... <https://pomorska.pl/konflikt-jozefa-eliasza-z-zaiksem-co-stalo-sie-podczas-kontroli-w-bydgoskim-klubie/ar/c1-15677524>

[4] ZAiKS nie odpuszcza fryzjerowi. "Rozumiem, tracą teraz pieniądze" <https://tvn24.pl/wroclaw/zaiks-nie-odpuszcza-fryzjerowi-rozumiem-traca-teraz-pieniadze-ra439157-ls3363110>

[5] Stowarzyszenie Autorów ZAIKS ukarane przez UOKiK - Onet.Kultura <https://kultura.onet.pl/muzyka/gatunki/pop/stowarzyszenie-autorow-zaiks-ukarane-przez-uokik/m53gjz9>

[6] Wyrok i uzasadnienie w sprawie "Fryzjer vs ZAiKS" (I C 2418/13) <https://techlaw.pl/wyrok-uzasadnienie-sprawie-fryzjer-vs-zaiks-l-c-241813/>

Rozdział III. Krytyka własności intelektualnej w świetle teorii ekonomii

Argumenty krytyczne (Twoja strona):

- **Menger:** idee nie spełniają warunków dobra (brak rzadkości i wyłączności).
- **Rothbard:** OWI to sprzeczność — wprowadza monopol, który ogranicza realną własność materialną innych (np. zakaz korzystania z własnej kartki i tuszu do skopiowania książki).
- **Hoppe:** własność jest konieczna tylko w przypadku dóbr rzadkich — w przypadku informacji nie występuje konflikt o użycie.
- **Boldrin & Levine:** OWI tworzy monopole, które bardziej hamują innowacje niż je stymulują.

Kontrargumenty (zwolennicy OWI):

“Bez OWI innowacje byłyby kopiowane i nikt nie miałby bodźca, by inwestować w badania.”

Historia stali damasceńskiej to fascynujący przykład technologicznego postępu wynikającego z trudnych prób kopiowania czyjegoś sekretu. Stal damasceńska była produkowana głównie na Bliskim Wschodzie w średniowieczu (ok. 900–1600 r. n.e.) i słynęła z wyjątkowej wytrzymałości, elastyczności oraz charakterystycznego falistego wzoru na powierzchni. Pochodziła z technologii wypracowanej z indyjskiej stali wootz, którą sprowadzano na Bliski Wschód i tam dalej doskonalono.

Podsumowując, stal damasceńska to przykład wynalazku, którego sekret był pilnie strzeżony, a próby kopiowania i tajemnicy technologicznej prowadziły do czasowych porażek i rozwoju nowych technologii, ostatecznie przyczyniając się do postępu metalurgii.

[1][2][3][7]

Sources

[1] Historia stali i czym jest stal damasceńska | wyrobyzestali.pl
<https://wyrobyzestali.pl/pl/blog/historia-stali-i-czym-jest-stal-damascenska-1720416217.html>

[2] Historia stali damasceńskiej: Od legendy do współczesnych noży ...
<https://www.kohersen.pl/Blog/wpis/historia-stali-damascenskiej-od-legendy-do-wspolczesnych-nozy-kuchennych>

[3] Stal damasceńska – Wikipedia, wolna encyklopedia
https://pl.wikipedia.org/wiki/Stal_damasce%C5%84ska

[4] Stal damasceńska: historia, technologia produkcji i cechy ... - UTMK
<https://utmk.pl/blog/damaska-stal-istoriya-tehnologiya-virobnitstva-ta-osoblivosti-zastosuvannya>

[5] Stal damasceńska: Czym jest? Jaka jest historia wytworzenia stali ...
<https://zwilling.pl/blog/stal-damascenska-czym-jest-jaka-jest-historia-wytworzenia-stali-damascenskie-n992>

[6] Tysiącletnia historia produkcji stali damasceńskiej w Chinach
<https://www.xinzuo.pl/produkcja/tysiacletnia-historia-produkcji-stali-damascenskiej-w-chinach/>

[7] Stal damasceńska – historia, właściwości i obalenie mitów
<https://nobliescustomknives.com/pl/what-is-damascus-steel/>

[8] Nowoczesna stal damasceńska - historia i teraźniejszość - souschef.pl
<https://souschef.pl/pl/blog/nowoczesna-stal-damascenska-1697019889>

[9] Stal damasceńska - skąd się wzięła? <https://japonskienioze.pl/blog/stal-damascenska-skad-sie-wziela>

[10] Stal damasceńska. Czym naprawdę była i jak ją wytwarzano?
<https://wielkahistoria.pl/stal-damascenska-czym-naprawde-byla-i-jak-ja-wytwarzano/>

“Patenty i prawa autorskie to sposób na internalizację efektów zewnętrznych.”

Idea nadal jest taka sama, żądam stymulacji rynkowej. Klienci “prawem, nie towarem”. Ta roszczeniowa postawa jest w sprzeczności ze zdroworozsądkową praktyką, ponieważ pomysł nie znaczy wiele bez należytego wykonania. Zafascynowanie ludzi swoim pomysłem może zachęcić ich do spróbowania skopiowania Twojego pomysłu, a następnie, gdy odkryją, że to jest trudniejsze niż im się wydawało – stanie się Twoimi klientami.

Z drugiej strony, jeśli ktoś będzie umiał wdrożyć pomysł (miał wystarczające zasoby), to nie będzie przejmował się patentami, najpierw rozwinie biznes, a po tym zapłaci za ew. ugody.

Snapchat, po odmowie sprzedaży swojego pomysłu różnym dużym firmom, stał się celem kopiowania pomysłów i funkcji przez inne korporacje, zwłaszcza Facebooka. Kluczowym przykładem jest wprowadzenie przez Snapchata funkcji Stories w 2013 roku, czyli możliwość publikacji zdjęć i filmów znikających po 24 godzinach, która stała się ogromnym hitem.

Facebook i Instagram szybko skopiowały tę funkcję, a Instagram wręcz przyznał, że to Snapchat zapoczątkował Stories. Mimo ogromnej bazy użytkowników Facebooka, ich próby kopiowania Snapchata (np. aplikacja Poke) nie odniosły takiego sukcesu ze względu na różnice w modelach społecznościowych i zaufaniu użytkowników.

Ponadto w historii Snapchata pojawiły się zarzuty kopiowania pomysłów artystów przy tworzeniu filtrów (np. makijażysta Argenis Pinal zarzucił Snapchatowi „kradzież” swojego projektu filtru do twarzy). Snapchat oficjalnie przyznał, że inspiracje się zdarzają, ale starają się unikać kopiowania i usuwają sporne filtry.

Podsumowując, Snapchat długo uważany był za innowacyjny startup, ale po odmowie sprzedaży został intensywnie kopiowany przez największe firmy technologiczne, głównie Facebooka, co częściowo osłabiło jego wizerunek jako pioniera. Mimo to autentyczność i lojalność użytkowników Snapchata pomogły mu zachować pozycję na rynku

[1][2][3][4].

Sources

- [1] Skąd Snapchat czerpie pomysły na popularne filtry? Plagiat czy ...
<https://socialpress.pl/2016/06/skad-snapchat-czerpie-pomysly-na-popularne-filtry-plagiat-czy-inspiracja/>
- [2] Nie wystarczy mieć miliard użytkowników i skopiować dobry pomysł
<https://antyweb.pl/nie-wystarczy-miec-setki-milionow-uzytkownikow-i-skopiowac-dobry-pomysl-poke-sie-nie-przyjmie>
- [3] Stories – pomysł Snapchata, który skopiowali wszyscy - klawo
<https://www.klawo.io/blog/inspiracje/stories-pomysl-snapchata-ktory-skopiowali-wszyscy/>
- [4] Snapchat kopiuje pomysły na filtry od innych? To może skończyć się ...
<https://noizz.pl/rozrywka/snapchat-kopiuje-pomysly-na-filtry-od-innych-to-moze-skonczyc-sie-w-sadzie/k8z94tl>
- [5] Czy istnieje sposób na eksport wszystkich zdjęć/wspomnień ze ...
https://www.reddit.com/r/techsupport/comments/18mkfvv/is_there_a_way_of_exporting_all_snapchat/?tl=pl
- [6] Jak zapisać moją Story na Snapchacie - Snapchat Support
<https://help.snapchat.com/hc/pl/articles/7012301082004-Jak-zapisa%C4%87-moj%C4%85-Story-na-Snapchacie>
- [7] Ślepe kopiowanie funkcji w mediach społecznościowych to zły pomysł
<https://www.komputerswiat.pl/artykuly/redakcyjne/stories-od-twittera-slepe-kopiowanie-funkcji-w-mediach-spolesznosciowych/d5m8dlk>
- [8] Jak zapisać Snapa lub Story znajomego w Cziale - Snapchat Support
<https://help.snapchat.com/hc/pl/articles/7012377741332-Jak-zapisa%C4%87-Snapa-lub-Story-znajomego-w-Cziale>
- [9] [Tutorial] Ukryte robienie zrzutów ekranu czatów lub historii na ...
https://www.reddit.com/r/jailbreak/comments/kmlovb/tutorial_screenshot_snapchat_chats_or_stories/?tl=pl
- [10] Jak mogę znaleźć Snapy zapisane w Memories? - Snapchat Support
<https://help.snapchat.com/hc/pl/articles/7012325796372-Jak-mog%C4%99-znale%C5%BA%C4%87-Snapy-zapisane-w-Memories>

“Zwolennicy ochrony własności intelektualnej argumentują, że:

- **Wiedza i informacje** mają dokładnie te cechy:
 - Jeśli raz coś zostanie wynalezione (np. formuła leku, algorytm, utwór muzyczny), to każdy może z tego korzystać (niewykluczalność).
 - Kopiowanie nie zużywa oryginału (niekonkurencyjność).
- Skoro dobro informacyjne jest publiczne, to rynek — według teorii ekonomii neoklasycznej — **nie ma bodźców, żeby je wytwarzać w optymalnej ilości.**
 - Bo nikt nie zapłaci za coś, co inni mogą mieć „za darmo”.
 - Pojawia się tzw. **problem gapowicza (free rider problem)** – wszyscy chcą korzystać, ale nikt nie chce ponosić kosztów tworzenia.
- Rozwiązaniem tego rzekomego „zawodu rynku” jest właśnie **państwowa interwencja** → przyznanie monopolu (patent, copyright), aby dać twórcy szansę na odzyskanie kosztów.”

Wracamy tutaj do podstawowej tezy, gdzie mówimy o tym, że dowolne stymulowanie rynku (tak podaży, jak popytu) wprowadza w rynek zaburzenia. W praktyce problem nie jest systemowym problemem, wykazać to można np. ruchem OpenSource.

Zdarzało mi się rozmawiać z osobami, które chciały stać się moją konkurencją, wyjaśniając im jak podejść do tematu. Skopiowanie pomysłu nie pozwala na uzyskanie wszystkich przewag, typu: przewaga czasowa, reputacja, pierwszeństwo wejścia na rynek. Dodatkowo, ten kto wpadł na dany pomysł ma za sobą cały tok myślowy, zatem łatwiej mu będzie rozwinąć i usprawnić ten pomysł niżeli konkurencji, która bezmyślnie skopiowała pomysły, a nie doszła do niego metodą prób i błędów. Kopiujący nadal nie zna tych wszystkich pozostałych przypadków, które nie zadziałały i będzie z nimi się zderzał w dalszym R&D.

Thomas Edison znany jest z inspirującego podejścia do porażek i prób. Jednym z jego najstojniejszych cytatów jest:

„Nie poniosłem porażki. Po prostu odkryłem 10 000 błędnych rozwiązań” lub w innej wersji „Nie poniosłem porażki 2000 razy. Po prostu znalazłem 2000 sposobów, które nie działają.”

Edison tym cytatem chciał podkreślić, że niepowodzenia to naturalna część procesu twórczego i wynalazczego, a każda „porażka” to w rzeczywistości krok bliżej do sukcesu. Zamiast zniechęcać się kolejnymi nieudanymi próbami, Edison traktował je jako lekcje i ważne doświadczenia, które pomagały mu modyfikować podejście, aż w końcu opracował działającą żarówkę.

Ta filozofia przekłada się na podejście do zarządzania trudnościami i wytrwałości, które są kluczowe nie tylko w wynalazczości, ale i w biznesie, nauce czy życiu osobistym

[1][2][3][4][5][7].

Sources

[1] Thomas Edison o zarządzaniu porażką | Mini MBA 02
<https://leslawniemczyk.pl/blog/edison-zarzadzanie-porazka-minimba/>

[2] Dzień porażki. A może by spojrzeć na swoje błędy w inny sposób?
<https://pl.aleteia.org/2021/10/13/dzien-porazki-a-moze-by-spojrzec-na-swoje-bledy-w-inny-sposob/>

[3] Parę słów o błędach, czyli czasem człowiek wygrywa, a ... - Profes
<https://profes.com.pl/blog/pare-slow-o-bledach-czyli-czasem-czlowiek-wygrywa-a-czasem-sie-uczy/>

[4] Nie odniosłem porażki. Po prostu odkryłem 10.000 błędnych ...
<https://zmianywzyciu.pl/cytaty/557/>

[5] Złote myśli: Thomas Edison - Psychologia Codziennosci
<https://psychologiacodziennosci.pl/2017/04/23/zlote-mysli-thomas-edison/>

[6] Thomas Alva Edison - Wikicytaty https://pl.wikiquote.org/wiki/Thomas_Alva_Edison

[7] "Nie poniosłem porażki. Po prostu znalazłem 10 000 sposobów ...
https://www.reddit.com/r/quotes/comments/1eqtl10/i_have_not_failed_ive_just_found_10000_ways_that/?tl=pl

Rozdział IV. Konsekwencje systemu własności intelektualnej

Negatywne skutki (Twoja strona):

- **Gospodarcze:** rent-seeking, blokowanie konkurencji, „patent thickets”, spowolnienie innowacji.
- **Społeczne:** ograniczony dostęp do wiedzy, bariera edukacyjna w krajach rozwijających się, wykluczenie cyfrowe.
- **Kulturowe:** kultura remiksu i twórczość współdzielona hamowane przez restrykcje.
- **Prawne:** OWI wymaga ogromnych nakładów na egzekwowanie, generuje spory sądowe i zależność od lobbystów.

Potencjalne kontrargumenty:

- OWI tworzy miejsca pracy w sektorach kreatywnych.
- Ochrona autorów i twórców jest elementem sprawiedliwości społecznej.

Twoja odpowiedź:

- Twórczość istnieje bez IP, a nawet rozwija się lepiej w warunkach wolnego dostępu (np. muzyka elektroniczna, open science).
- „Miejsca pracy” oparte na monopolach to nie jest zdrowy fundament gospodarki.
- Autorowi wystarczy uznanie autorstwa i możliwości dobrowolnego wynagradzania (nie monopol).

Rozdział V. Alternatywy wobec oszukańczej własności intelektualnej

Świat bez OWI jest ciekawym miejscem o którym nie wiele wiemy, ponieważ zupełnie zapomnieliśmy, jak on może wyglądać. Z czego będą żył pisarz, jeśli wydawnictwo będzie mogło bezkarnie wydać jego książkę bez jego zgody i wiedzy? Czy ktoś kupi wtedy taką książkę, jeśli można ją za darmo pobrać w Internecie?

Częściowo ten świat odkryli muzycy po pojawieniu się wspomnianego wyżej Napstera, a teraz Apple Music i Spotify. Odkryli, że dostęp do samego utworu nie jest czymś, nad czym mogą mieć kontrolę (chyba, że będą utrzymywali go w tajemnicy i ponosili tego konsekwencje). Piosenka nie może być hitem i tajemnicą jednocześnie. Muzycy, widząc, że z ZAiKSA nie wyżyją przeszli na inne formy zarabkowania: koncerty oraz merch. Wiele fanów chętnie przyjdzie na koncert i kupi pamiątkową koszulkę za \$100, mimo że mogła by taką kupić an temu.com za \$5. Chodzi o inne czynniki niż sama OWI,- poczucie przynależności, emocje, chęć odwdziżenia się twórcom, łatwość użytkowania. Stąd obecnie istotne trendy: User Experience, Customer Success, Customer Experience itd.

Wychodzimy poza samo OWI, ponieważ ono przestało zdawać egzamin... A przestało zdawać egzamin, ponieważ nie jest zgodne z podstawowymi prawami ekonomii. Próba utrzymania OWI jest trochę jak walka z grawitacją, może być zawzięta i w szlachetnym celu, ale i tak ostatecznie wylądujesz na ziemi.

(wyjątkiem tutaj jest osiągnięcie pierwszej prędkości kosmicznej, gdzie zamiast walczyć z prawami fizyki [grawitacją] zaczynamy z niej mądrze korzystać). W momencie kiedy zrozumiemy naturę OWI - wystrzelimy w kosmos z rozwojem naszej cywilizacji.

Pierwsza prędkość kosmiczna to najmniejsza prędkość, jaką należy nadać ciału względem przyciągającego je ciała niebieskiego (np. Ziemi), aby mogło się ono poruszać po zamkniętej, kołowej orbicie wokół tego ciała i nie spadło na jego powierzchnię. Oznacza to, że osiągnięcie tej prędkości pozwala obiektowi stać się satelitą ciała niebieskiego, swobodnie krążąc wokół niego bez dodatkowego napędu.

Dla Ziemi pierwsza prędkość kosmiczna wynosi około 7,91 km/s.

Pierwsza prędkość kosmiczna jest kluczowa przy wysyłaniu satelitów na niskie orbity okołoziemskie, takie jak satelity GPS czy Międzynarodowa Stacja Kosmiczna (ISS).

Podsumowując, pierwsza prędkość kosmiczna to minimalna prędkość potrzebna, by przedmiot mógł się swobodnie poruszać po orbicie wokół planety bez spadania na jej powierzchnię

[1][2][3].

Sources

[1] Wzór na Pierwsza prędkość kosmiczna - Naukowiec.org
https://www.naukowiec.org/wzory/fizyka/pierwsza-predkosc-kosmiczna_600.html

[2] Pierwsza prędkość kosmiczna, wzory i teoria - Fizyka Fascynuje
<https://fizykafascynuje.pl/pierwsza-predkosc-kosmiczna>

[3] Prędkość kosmiczna – Wikipedia, wolna encyklopedia
https://pl.wikipedia.org/wiki/Pr%C4%99dko%C5%9B%C4%87_kosmiczna

[4] Przeczytaj - Pierwsza prędkość kosmiczna dla różnych planet
<https://zpe.gov.pl/a/przeczytaj/DEYMai3Fa>

[5] Pierwsza i druga prędkość kosmiczna, №62 Projekt Fizyka - YouTube
<https://www.youtube.com/watch?v=6Xme1g7Eh3M>

[6] [PDF] Prędkości kosmiczne - Iwiedza
http://www.iwiedza.net/download/predk_kosm.pdf

[7] Prędkości kosmiczne - Świat pod lupą - zpe.gov.pl <https://zpe.gov.pl/a/predkosci-kosmiczne/DWfNHXUxB>

[8] Definicja pierwszej oraz drugiej prędkości kosmicznej. Historia lotów ...
<https://www.bryk.pl/wypracowania/fizyka/wszechswiat-i-ciala-niebieskie/19483-definicja-pierwszej-oraz-drugiej-predkosci-kosmicznej-historia-lotow-kosmicznych.html>

[9] Pierwsza prędkość kosmiczna - Fizykon.org
http://www.fizykon.org/grawitacja/grawitacja_pierwsza_predkosc_kosmiczna.htm

Zakończenie

- **Teza końcowa:** własność intelektualna to „mit” — nie spełnia kryteriów dobra ekonomicznego (Menger), jest sprzeczna z zasadą własności prywatnej (Rothbard), tworzy monopole szkodliwe dla gospodarki (Boldrin & Levine).
- **Implikacja filozoficzna:** IP to konstrukcja polityczna, a nie naturalna instytucja rynku.
- **Implikacja praktyczna:** potrzebujemy podążać za przykładem Chin z lat 70-90ch i przestać kłaniać się OWI. Zmiany, które to przeniesie będą dla nas zaskakujące i jednocześnie cudowne, ponieważ nic na świecie tak dobrze nie działa jak człowiek, który odkrył jakieś prawo natury.